

VISLIJN

INFOBLAD OVER DE OPENBARE VISSERIJ IN VLAANDEREN – JAARGANG 2024

6

ONDERSCHEPTE GLASAAL WERD
UITGEZET IN ONS LAND

10

DEN AERD: UITDAGEND HENGELWATER
SCHRIKT VISSERS NIET AF

20

MEETNET ZOETWATERVIS GEEFT BEELD
VAN DE VISSSTAND IN VLAANDEREN

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

MET BIJLAGE VISREGLEMENT 2024

DE LOKROEP VAN HET WATER

Je herkent als hengelaar ongetwijfeld dat bijzondere gevoel, de lokroep van het water. Een glimp van een beekje, kanaal of plas is al voldoende om je af te vragen wat er leeft onder de waterspiegel. Decennia lang trok de waterkant vooral vissers aan, maar ze zijn lang niet meer de enigen. Recreatie in allerlei vormen langs en op het water zit in de lift. Ook voor wie gewoon even wil uitwaaien of de rust opzoekt, biedt het water een uitgelezen setting.

Het delen van die waardevolle ruimte aan het water vergt wel enige discipline en samenwerking. Ik ben dan ook verheugd dat de hengelsector via stewardwerking zich inzet om haar steentje hieraan bij te dragen. Hengelstewards zijn onze extra ogen en oren aan de waterkant en een bijkomend communicatiekanaal voor de overheid. Ze verwerven stilaan een vaste plaats, zoals in dit infoblad.

Ook onze wetenschappers houden de vinger aan de pols. Vislijn trok samen met de visploeg van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek naar de Berwijn, een wondermooie beek in de Limburgse Voerstreek. Op zo'n 450 locaties langs de binnenwateren houden zij nauwgezet de evolutie van de visfauna in de gaten. Broodnodig zo blijkt, want na de groeispurt die zich tien jaar geleden aftekende, wordt het steeds moeilijker om de laatste stap naar een optimale visfauna te voltooien. Eén van de oorzaken hiervan zijn de exoten, vaak invasief, die aan hoog tempo onze wateren proberen te koloniseren. Ooit al gehoord van de shimofurigrondel? Geen probleem, na het lezen van deze editie van Vislijn ben je weer helemaal mee.

Veel lees- en hengelplezier!

Zuhal Demir
Vlaams minister van Omgeving en Natuur

COLOFON

VISLIJN is een jaarlijks magazine van het Agentschap voor Natuur en Bos. Verantwoordelijke uitgever: Jeroen Denaeghel, Agentschap voor Natuur en Bos, Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel. Redactie, samenstelling en vormgeving: Matthias Van Milders - matthiasvanmilders.be / Toast Confituur Studio - toastconfituur.be / Rudi Yseboodt, Kristof Vlietinck, Tom Vermijlen - Agentschap voor Natuur en Bos. Foto's: © Vilda - vildaphoto.net, tenzij anders vermeld. Foto's p. 3 (rechts) en p. 26-27: © Antoine de Bellefroid - [instagram.com/beenhereshotthat](https://www.instagram.com/beenhereshotthat). Drukwerk: artoosgroup.eu. De meningen die derden in dit magazine vertolken vallen buiten de verantwoordelijkheid van het ANB.

www.natuurenbos.be/visserij

Inhoud

4

VISWATER
**STERKE STEWARDWERKING
OP HET KANAAL GENT-
OOSTENDE**

6

REPORTAGE
**ONDERSCHEPTE GLASAAL
WERD UITGEZET IN ONS
LAND**

10

VISWATER
**DEN AERD: UITDAGEND
HENGELWATER SCHRIKT
VISSERS NIET AF**

12

**BIJZONDERE VANGSTEN
DOOR LEZERS VAN
VISLIJN**

14

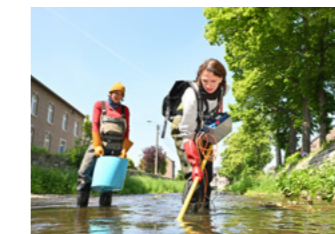
ONDERZOEK
**ONDERZOEK NAAR
MIGRATIE IN VISPASSAGE
OP GROTE NETE**

16

KORTE BERICHTEN
WEETJES UIT DE VISBAK

18

VISWATER
**DE VIJVERS VAN
HET COLOMAPARK
HERADEMEN**

20

ONDERZOEK
**MEETNET ZOETWATERVIS
GEEFT BEELD VAN
DE VISSTAND IN
VLAANDEREN**

24

VISWATER
**HENGELLEN OP DE BOVEN-
SCHELDE IN DE VLAAMSE
ARDENEN**

26

REPORTAGE
**STREETFISHING IN
BRUSSEL**

28

PROJECT
**VISPASSAGES MAKEN
DE DEMER WEER
OPTREKBAAR**

30

VISWATER
**PAALSE PLAS IS
TOPWATER VOOR
KARPERVISSERS**

Sterke stewardwerking op het kanaal Gent-Oostende

“Ik werd hier steward omwille van mijn band met dit water”

De passie voor het hengelen leidt bij sommige mensen tot een groot engagement voor hun hobby. Ignace Roels en Tom Schutyser behoren tot die categorie. Als stewards zorgen ze ervoor dat het hengelen op het kanaal Gent-Oostende vlot kan verlopen. Samen met hun collega's zijn ze actief op een strook van negen kilometer tussen Brugge en Jabbeke.

Het stewardproject is een initiatief van Sportvisserij Vlaanderen en het Agentschap voor Natuur en Bos. “Sociale controle is een eerste belangrijke taak van de stewards”, vertelt Ignace. “We gaan na of mensen een geldig visverlof hebben en kijken of ze hengelen met verboden tuigen. Vissen ze in de juiste periode, met het juiste aas en op de juiste vissen? Optreden kunnen we niet, we zijn de politie niet. We kunnen alleen vragen om het visverlof te tonen. Intussen bouwden we wel een band op met de vissers hier, we kennen hen goed. We doen een praatje en komen zo ook iets te weten. Ook het water houden we in de gaten. We kijken uit naar zwerfvuil, vissterfte, vervuiling en obstakels. De rommel ruimen we vaak zelf op.”

“Als de situatie escaleert, ga dan weg”

“Ooit was er iemand die we al enkele malen hadden betrapt met drie hengels”, herinnert Ignace zich. “We spraken hem er telkens over aan, maar hij was hardnekkig. Uiteindelijk belden we de politie en werd hij terechtgewezen. Hopelijk leert hij daar iets uit. Als steward krijg je ook een opleiding over omgaan met agressie. Mijn devies luidt: als de situatie escaleert, draai je om en ga weg. Maar gelukkig zijn er niet veel problemen.”

“Ik leerde als steward al fijne mensen kennen”, zegt Tom. “We doen onze controles altijd in duo en worden meestal goed ontvangen. Ze zien ons graag komen. Je voelt gewoon de noodzaak van de controles.” Intussen passeert de Emily-Anne, een plezierboot. We staan aan de Nieuwegebrug in Jabbeke op een steiger die dienstdoet als aanlegplaats voor de pleziervaart en als hengellootie. Dankzij een helling kunnen rolstoelgebruikers er ook hengelen. De provinciale visserijcommissie ondersteunde deze realisatie. “Het is logisch dat we hier onze stewardwerking hebben opgestart”, vindt Ignace. “We wonen hier allemaal in de buurt, onze club De Molenvissers ligt ook niet ver van hier én het is een water waarop veel wordt gevestigd. We gaan op pad volgens een beurtrol, normaal gezien tweemaal per week. In de zomer doen we dat ook 's nachts.”

Thuiswater

“Van een open riool in het begin jaren 90 zag ik het kanaal evolueren tot een mooi viswater”, vertelt Tom. “Bijna alle zoetwatervissen vind je hier. Op deze plek en aan de Stalhillebrug is er een steiger. Ik werd hier steward omwille van mijn band met dit water. Zo goed als elke week kom ik hier vissen. Sinds er weer vis in zit, is het kanaal echt mijn thuiswater. Altijd maar weer gaan vissen, daarvoor moet je gebeten zijn. En een beetje zot. Het leidt wel eens tot ergernis bij mijn vrouw”, bekent Tom, die ook hengeliniciaties aan kinderen geeft. “Dat wow-moment als ze iets vangen, die verwondering: dat vind ik geweldig.”

Ook interesse om steward te worden? Meer informatie vind je op: www.sportvisserijvlaanderen.be/stewards

VISWATER IN DE KIJKER

WEST-VLAANDEREN

Onderschepte glasaal werd uitgezet in ons land

“De handel in glasaal is bijzonder lucratief”

Vrijdag 24 februari 2023. Op de luchthaven van Zaventem worden zes personen gearresteerd. In hun bagage vindt de douane maar liefst 140 kilo levende glasaal. De diertjes worden inbeslaggenomen en na de nodige testen uitgezet in Belgische rivieren. Dat alles is het gevolg van geslaagde samenwerkingen over de grenzen van landen en diensten heen. En dat is nodig, want de Europese paling is ernstig bedreigd.

Elk jaar worden gigantische hoeveelheden glasaal illegaal vanuit Europa naar Azië verscheept”, vertelt wetenschapper Pieterjan Verhelst van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). “Men beweert dat deze handel lucratiever is dan de smokkel van cocaïne. De glasaal wordt voor de kusten van Spanje, Portugal en Frankrijk weggevangen door stropers of legale vissers die een deel van de vangst illegaal verkopen. Europese verdelers staan in contact met Aziatische maffiabazen. Die laten sturen trafikanten naar Europa om de glasaal op te halen, de zogenaamde muilezels. Op visboerderijen in Azië wordt de glasaal vetgemest. De vraag naar volwassen paling voor consumptie is daar enorm groot. Maar een deel van de verwerkte paling keert ook terug naar Europa.”

Goed voorbereid

Voor het eerst wordt op 24 februari 2023 zo'n lading levende glasaal in ons land onderschept. Dat er iets op til staat, weet Elke Malfait dan al langer. Ze is senior expert van

de dienst CITES (zie kader) van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid. “De douane had vastgesteld dat de trafikanten niet noodzakelijk vanuit Spanje, Portugal en Frankrijk vertrekken, maar ook vanuit andere Europese landen. Dat zou dus ook vanuit ons land kunnen gebeuren. Daarom stelden we een procedure op met alle betrokken partijen: het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV), de douane, het Agentschap voor Natuur en Bos en onze dienst. Ik denk dat er geen enkel land in Europa is dat zo goed voorbereid was op een inbeslagname van levende glasaal. Door het onderzoek van de douane wisten we al daags voordien dat we ons moesten klaarhouden.”

Na de inbeslagname op de luchthaven van de 140 kilo levende glasaal - goed voor zo'n 400.000 exemplaren - moet het snel gaan. Een dag later worden de glasaaltjes ondergebracht bij het INBO dat veel ervaring heeft met de bewaring van levende zoetwatervis. De meest logische definitieve

oplossing is een uitzet in Belgische wateren. Maar voor dat mogelijk is, moeten de glasaaltjes twee testen ondergaan. Een DNA-test moet zwart-op-wit bewijzen dat het wel degelijk om Europese paling gaat. Dat is niet alleen nodig om te vermijden dat exoten worden uitgezet. Het is ook een belangrijk juridisch feit, want enkel de export van Europese paling is verboden, niet die van pakweg de Amerikaanse soort. Een tweede onderzoek betreft de gezondheid van de diertjes. Als ze aangetast zijn door ziektes of parasieten, kunnen ze niet worden uitgezet. Beide testen leveren het beoogde resultaat op; de diertjes zijn klaar voor een uitzet.

Herstel binnen meerdere generaties

Twee weken na de inbeslagname is het zover. Een team van Natuur en Bos vertrekt om de glasaaltjes uit te zetten. “We beperkten het aantal uitzetplaatsen om het transport niet te lang te laten duren”, vertelt Kristof Vlietinck, beleidsthemabeheerder visserij. “Bewust kozen we voor

"We beperkten het aantal uitzetplaatsen om het transport niet te lang te laten duren."

“ De bescherming van de paling vraagt om actie op verschillende terreinen. Ook de aanpak van stroperij en smokkel hoort daarbij.

drie locaties. De Boven-Schelde en de Demer hadden de jaren voordien calamiteiten meegemaakt met een zuurstoftekort als gevolg. Daardoor was er een grote vissterfte. De glasaaluitzet kan bijdragen aan een herstel van de soort in het Schelde- en het Demerbekken. Daarnaast was er ook een uitzet in de Dijle, net stroomopwaarts van de samenvloeiing met de Demer."

"Wat het concrete resultaat zal zijn van de uitzet, is op dit moment moeilijk te zeggen. Een maatregel die je nu neemt, resulteert pas binnen tien tot zelfs twintig jaar in volwassen paling die weer naar zee trekt. Wetenschappers verwachten dat het palingbestand zich pas herstelt binnen meerdere palinggeneraties."

Glasaalgoten

Paling is een soort die het lastig heeft. Eerder berichtte Vislijn al over de bedreigingen en de mogelijke oplossingen. Intussen deed Pieterjan verder onderzoek naar de maatregelen die de glasaal helpen om vanuit de zee de binnenwateren te bereiken. Via glasaalgoten kunnen de diertjes sluisen en andere obstakels overwinnen. "Onderzoek toont aan dat dit systeem héél effectief is. Daarnaast onderzochten we ook het aangepast spuibeheer op verschillende waterlopen die uitmonden in zee, onder meer de IJzer, de Plassendalevaart, de Duinkerkevaart, het Kanaal Gent-Oostende, het Leopoldkanaal en het Schipdonkkanaal. Door de sluisen bij vloed op een kier te zetten, kan de glasaal binnenkomen. En dat werkt!"

De klimaatverandering baart me wel zorgen. In een droog voorjaar kunnen de sluisen minder vaak op een kier openstaan omwille van verziltingsproblemen. En bij hevige regenval wordt het water uit de polders afgevoerd via pompstations. Die zijn vaak erg dodelijk voor passerende vis."

Op andere vlakken ziet Pieterjan wel verbeteringen. "In veel landen worden dammen afgebroken. In landen met plaatsen onder het zeeniveau zoals in België en Nederland gaat dat niet, maar kan je wel veilige vispassages aanleggen. De aandacht voor waterkwaliteit en vernatting stijgt en daardoor verbetert het opgroeigebied van de paling. Die krijgt zijn vroegere habitat terug zodat er meer vissen kunnen opgroeien."

Geen alleenstaand geval

De bescherming van de paling vraagt dus om actie op verschillende terreinen. Ook de aanpak van stroperij en smokkel hoort daarbij. De operatie in Zaventem is geen alleenstaand geval. "Ook in Frankrijk werden glasaaltjes en smokkelaars gevonden", zegt Elke. "Het Belgische en het Franse dossier zijn met elkaar verbonden. Hoe groot de organisatie achter deze smokkel is, zal moeten blijken uit het onderzoek. Op Europees niveau ga ik pleiten om ook druk uit te oefenen op China. Men zou daar de palingboerderijen meer moeten controleren."

Tijdens het onderzoek naar de smokkel via Zaventem blijkt dat de glasaaltjes voordien

ergens in ons land werden bewaard. Een inval op dat adres levert nog eens 150 kilo levende glasaal op. Helaas zijn deze diertjes aangetast door een gevaarlijk virus. Maar het toont nog maar eens aan dat de strijd tegen glasaalsmokkel alle aandacht verdient.

Wettelijke bescherming

De Europese palingverordening zorgt voor wettelijke bescherming van de paling. Elke Europese lidstaat waar paling in de natuur voorkomt, moet de nodige maatregelen treffen om de paling er weer bovenop te helpen. In ons land gebeurt dat met het palingbeheerplan. Daarnaast is er nog de internationale CITES-overeenkomst voor duurzame handel in bedreigde diersoorten. Deze verbiedt onder meer de export van Europese paling.

Uitdagend hengelwater schrikt vissers niet af

“Hengelen op Den Aerd gaat niet vanzelf”

De E10-plas, zo kennen velen de zandwinningsput Den Aerd in Minderhout (Hoogstraten). De plas en de omliggende zone vormen een natuurgebied waar ook hengelaars welkom zijn. Nauw overleg tussen vissers en de boswachter zorgt voor een vlotte samenwerking.

“René en ik werken al tien jaar heel goed samen. Dankzij hem heb ik een korte lijn met de hengelaars.”

Op een steiger zitten Harry en Henny Voeten, vader en zoon, te hengelen. “We zitten hier lekker rustig”, vertelt Harry. “Ik vis al van mijn tien jaar. Over een maand word ik er 89! Zo lang ik het kan, blijf ik hier hengelen. En het liefst op deze steiger. Ik ben niet meer zo goed ter been en hier kan je de auto vlakbij zetten. Ha, daar is de grote chef”, zegt Harry als René De Bie erbij komt staan.

“Niets cheff!”, protesteert René. Toch is hij meer dan alleen hengelaar. Zijn liefde voor Den Aerd inspireert René om zich in te zetten voor de plas en de hengelaars. Zwerfvuil opruimen, luisteren naar de verzuchtingen van andere hengelaars, overleggen met allerlei instanties: René doet het allemaal. “Ik zet me in voor het algemeen belang, ik haal daar voldoening uit. Hengelen is mijn grootste hobby, maar het gaat me om meer dan vissen alleen. Dat ik Harry en Henny samen zie hengelen, vind ik plezant. En ik heb niets liever dan dat iedereen hier met elkaar overeenkomt.”

Afwisseling

Even verderop, op een andere steiger, tuurt Luc Van Weereld onder de rand van zijn

rieten hoed naar het spiegelende wateroppervlak. “Tot deze middag ging het goed, op mijn teller staan 29 stuks. Nadien is het achteruitgegaan. Maar dat zoeken vind ik plezant. De verschillende dieptelagen maken het interessant. Het leuke is dat je hier verschillende vormen van visserij kan beoefenen. Vaste stok, feeder- of matchhengel: van die afwisseling houd ik. Hoe lang ik hier al hengel? Oei, dat is al vanaf het moment dat de put werd gegraven.” Voor we afscheid nemen, vangt Luc toch nog een brasem. Er mag er weer eentje bij op de teller.

Boswachter Bart Hoeymans kent Den Aerd al van kindsbeen af. “Door de instroom van voedselrijk water uit de omgeving is de plas veranderd. Vroeger was het water helder, nu troebel. Baars, snoek en rietvoorn zitten hier veel minder. Nu is het vooral brasem en blei, en ook wat blankvoorn. Er zijn ook een paar mooie karpers en dat gaat natuurlijk rond in het wereldje. Maar het is een uitdagende plas, hengelen gaat hier niet vanzelf.”

“René en ik werken al tien jaar heel goed samen. Dankzij hem heb ik een korte lijn

met de hengelaars. Hij steekt zijn voelspriet uit en vertelt me wat er leeft aan de waterkant. Neem nu de hengelsteigers. Je kan die zonder overleg hier en daar neerpoten. Maar de hengelaars wezen ons de goede hengelstekken aan. Zo vermijden we dat we steigers plaatsen op de verkeerde plekken. En door hengelsteigers aan te leggen, voorkomen we dan weer dat men zelf het struweel gaat kappen.”

Batterijen opladen

Tussen de bomen staan twee tentjes. Karpervissers Tomasz en Jacek Marek Buczkowski brengen hier hun weekend door. “We zitten hier heel vaak”, zegt Jacek Marek. “Ik vind dit het beste karperwater uit de regio. Het is hier genieten, lekker rustig. We komen hier onze batterijen opladen. En er zit veel mooie, gezonde vis in het water.” Jacek Marek toont enkele foto’s van grote karpers op zijn telefoon: “Die ving ik bijna allemaal hier in Den Aerd!”

“ Het leuke is dat je hier verschillende vormen van visserij kan beoefenen.

Bijzondere vangsten

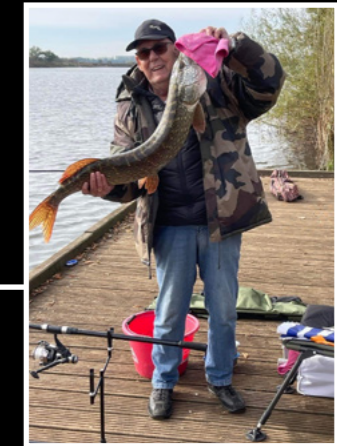
Een snoek van 109 centimeter gevangen door de 12-jarige Stef of een verdwaalde barbeel in de Kleine Nete: geniet van de mooie vangsten door lezers van Vislijn.

Soort: brasem
Gevangen door: Jessica Bonnet-Panes
Locatie: omgeving Hamme

Soort: baars
Gevangen door: Anton Ujvarosi
Locatie: Kanaal Dessel-Kwaadmechelen

Soort: snoek
Gevangen door: Lucien Daniels
Locatie: Schulensmeer in Lummen

Soort: graskarper
Gevangen door: Christophe Feihle
Locatie: Watersportbaan in Gent

Soort: karper
Gevangen door: Davy De Beule
Locatie: Het Anker in Wortegem-Petegem

Soort: roofblei
Gevangen door: Koen Reynders
Locatie: Grensmaas in Leut

Soort: barbeel
Gevangen door: Stijn Leys
Locatie: Kleine Nete in Kasterlee

Soort: snoekbaars
Gevangen door: Erik De Sutter
Locatie: Schelde tussen Heusden en Melle

Soort: meerval
Gevangen door: Jean-marie Christiaens
Locatie: 't Kroontje in Berlare

Soort: snoek
Gevangen door: Stef Cours
Locatie: Durme in Lokeren

OPROEP! DEEL JE VANGSTFOTO

Veel hengelaars maken graag foto's van hun vangsten. Soms zijn dat opmerkelijke beelden: een wondermooie locatie, een zeldzame vis of een vreemde vangst. Maakte jij zo'n foto aan een openbaar hengewater? En deel je die graag met andere hengelaars? Mail die dan naar visserij.anb@vlaanderen.be. Misschien komt jouw foto wel in de volgende Vislijn.

Onderzoek naar migratie in vispassage op Grote Nete

“Zowel goede als slechte zwemmers kunnen hier passeren”

In 2020 werd een vispassage aangelegd aan het Malesbroek, een natuurgebied langs de Grote Nete in Geel. Uitgebreid onderzoek bevestigt niet alleen dat de vis door die nieuwe meander kan zwemmen. Het is ook duidelijk dat de vispassage voor verschillende soorten een interessant leefgebied is.

“Heel veel soorten zwemmen door de vispassage, van grote snoeken tot kleine baarsjes.”

“ Dit is niet zomaar een vistrap, maar echt een stuk herstellende rivier.

De stuw aan het Malesbroek was tot 2020 het eerste vismigratieknelpunt dat vissen tegenkwamen op hun trek vanuit de Zeeschelde”, vertelt Mechtild Zoeter Vanpoucke, onderzoekster bij het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek van de provincie Oost-Vlaanderen (PCM). De organisatie deed het onderzoek naar de migratie door de vispassage in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos. De passage werd aangelegd door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) met medefinanciering door het Visserijfonds. PCM onderzocht de passeerbaarheid met fuiken en een onderwatercamera. Door de meander tweemaal elektrisch af te vissen, werd ook het potentieel als nieuw leefgebied onderzocht.

Het Nederlandse bedrijf KBTS ontwikkelde een algoritme dat de passerende vissen analyseert naar soort en lengteklasse. De onderzoekers moesten dus niet alle beelden zelf bekijken, al voerden ze uiteraard wel controles uit. “En de lokale vrijwilligers Luc en Luk staken een handje toe bij het onderhoud van de opstelling”, aldus Mechtild.

Rivierprik en kopvoorn

De resultaten van het onderzoek zijn behoorlijk positief, zegt Mechtild. “Heel veel soorten zwemmen door de vispassage, van grote snoeken tot kleine baarsjes. Ook minder goede zwemmers of zeldzame soorten zoals een volwassen rivierprik waren op camera te zien. Die zeldzame soort was op deze locatie nog niet eerder waargenomen. Enkele weken nadat ze stroomopwaarts passeerden om te paaien, keerden de kopvoorns terug. Dat deden ze op een grappige manier: ze zwommen achterstevoren door de tunnel, meedrijvend met de stroom. De aangelegde meander bevat uiteenlopende habitats en stroomsnelheden en is geschikt leefgebied voor soorten zoals beekprik en kwabaal.”

“De conclusie is dan ook dat de vispassage voortreffelijk werkt. Het is niet zomaar een vistrap, maar echt een stuk herstellende rivier. De vispassage heeft dus een grote meerwaarde voor de rivier. Het aantal vissen dat in de passage voorbijkwam, was niet enorm hoog. Maar de diversiteit in de Grote Nete blijkt met 22 soorten wel hoog.”

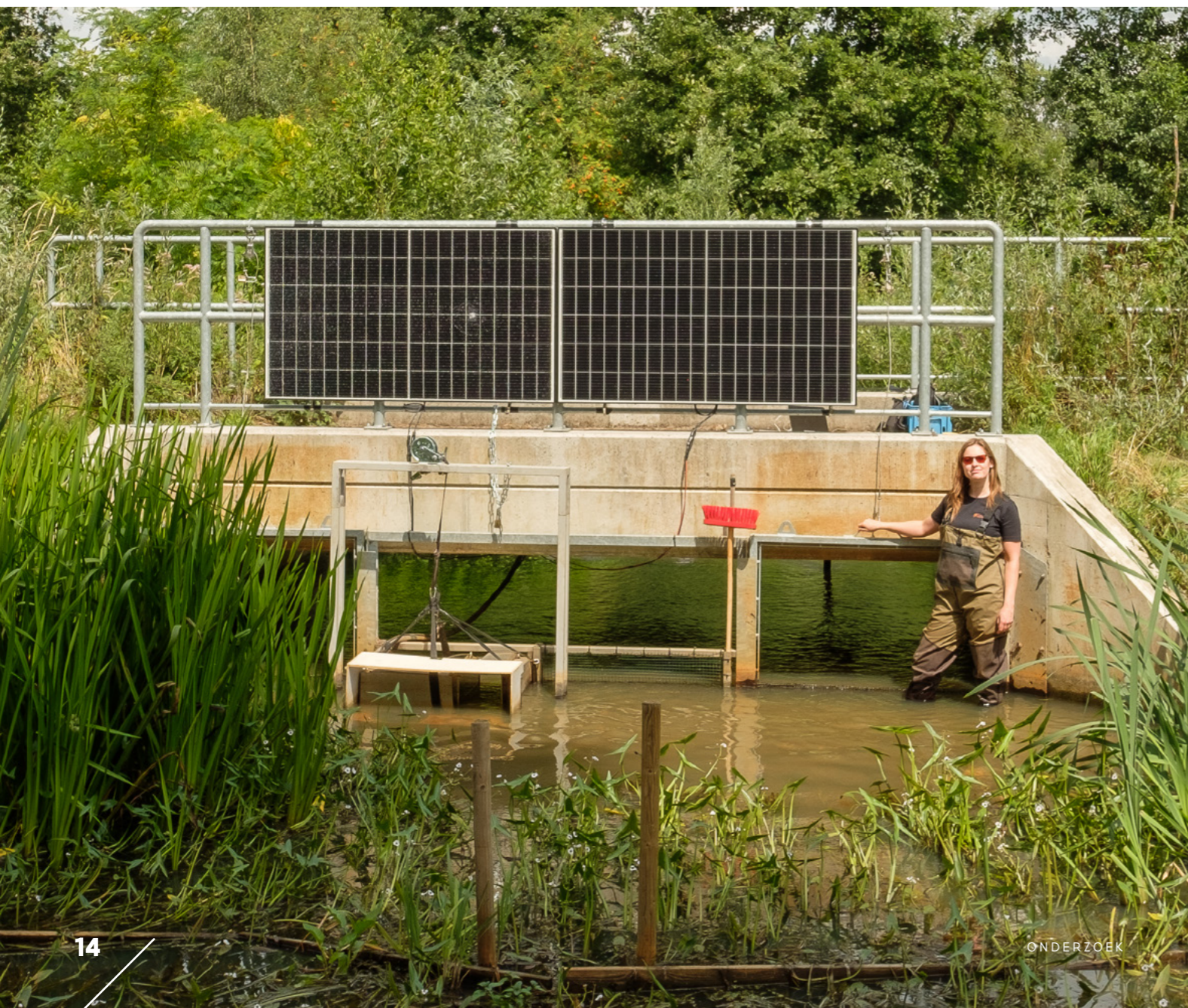
Artificiële intelligentie

“Het onderzoek naar de migratie deden we op het einde van de vispassage, dus helemaal stroomopwaarts”, vertelt Mechtild. “Zo weet je dat de vis door de hele passage kan zwemmen. Bij het fuikenonderzoek in 2022 haalden we de fuik elke dag leeg om de vissen te identificeren, te meten, te wegen en weer vrij te laten. Het jaar nadien deden we het cameraonderzoek. We dwongen de migrerende vissen door een tunnel waarin een camera zat. Die methode heeft enkele voordelen ten opzichte van het fuikenonderzoek. Je weet perfect wanneer de vissen migreren. Je ziet ook of ze alleen of in groep zwemmen, en ook op welke manier ze dat doen. Die gegevens kan je koppelen aan factoren als de watertemperatuur of regenval. Daarvan is geweten dat ze de trek van vissen beïnvloeden. Ook is cameraonderzoek veel minder stresserend voor de vissen.”

Om de enorme hoeveelheid camerabeelden te analyseren, deden Mechtild en haar collega's een beroep op artificiële intelligentie.

Boven en midden: © VideoCrew
Onder: camerabeeld van een snoek in de tunnel. © PCM

Weetjes uit de visbak

OPROEP

Hoe maak je een hengelpaats geschikt voor personen met een handicap ?

© Oostkustpolder

Onder de ruim 60.000 hengelaars met een Vlaams visverlof zijn er uiteraard ook verschillende met een handicap. Voor hen is het niet makkelijk om een geschikte hengelpaats te vinden. Daarom investeren het Visserijfonds en de waterbeheerders in toegankelijke hengelpaatsen. Zo'n investering is vaak een compromis tussen de (technische) mogelijkheden en de wensen van de hengelaars.

Om de best mogelijke hengelpaatsen aan te leggen, horen we graag of jullie suggesties hebben voor de technische uitvoering. Moeten er hengelsteunen komen op een hengelsteiger? Wat is de optimale hoogte van de boord en hoe wordt die best aangelegd? Heb je ideeën of ervaringen? Laat het zeker weten via visserij.anb@vlaanderen.be.

Enkele voorbeelden

Op verschillende paatsen werden al toegankelijke hengelpaatsen aangelegd. Dit zijn drie voorbeelden:

- * Burggravenstroom (Schildekenstraat, Evergem): Vijf nieuwe hengelpaatsen, waarvan een rolstoeltoegankelijke steiger met zachte aanloop-

helling en parking ter hoogte van de brug over de Burggravenstroom. Dit is een initiatief van de gemeente Evergem, op vraag van lokale hengelaars en met aanzienlijke steun van de provinciale visserijcommissie Oost-Vlaanderen.

- * Oostkustpolder (wachtbekken Ronselarebeek, Ronselarestraat, Dudzele): Rolstoeltoegankelijk hengelponon, met opstaande rand en dichtbijgelegen parking. Het bestuur van de Oostkustpolder realiseerde de hengelpaats, op vraag van een plaatselijke visser en met financiering door de provinciale visserijcommissie West-Vlaanderen. Elders op de kreek zijn er al langer hengelpaatsen te vinden.
- * Weerdse vijver (Zemst): Nieuwe rolstoeltoegankelijke hengelsteiger, met verhoogde opstaande rand. Te bereiken vanaf de parking 'Weerdse Visvijvers' aan Galgenberg. Er is al langer een toegankelijke steiger, maar die ligt vrij ver van de parking. Dood hout onder de nieuwe steiger biedt een schuilplaats aan jonge vissen. Het Agentschap voor Natuur en Bos bouwde de steiger met steun van de provinciale visserijcommissie Vlaams-Brabant.

50

Wist je dat het Vlaams visverlof wordt uitgereikt aan hengelaars van maar liefst 50 verschillende nationaliteiten? Ongeveer 10% van alle vissers met een Vlaams visverlof heeft een andere dan de Belgische nationaliteit.

Van die buitenlanders vissen Duitsers het meest in Vlaanderen, gevolgd door Nederlanders. Polen, Fransen en Roemenen vervolledigen de top-5.

NIEUWE ONLINE TOEPASSING OM JE VISVERLOF AAN TE VRAGEN

Je visverlof aanvragen kan online via www.visverlof.be. In het voorjaar van 2024 komt er een nieuwe, gebruiksvriendelijke toepassing. Best handig, want binnen enkele jaren kan je enkel nog via deze website je visverlof aanvragen. Ben je niet zo vertrouwd met aankopen via het internet? Vraag dan gerust aan iemand anders om een visverlof voor jou aan te vragen. Aanmelden op deze website kan met je eID, itsme of gewoon met je e-mailadres.

www.visverlof.be

DE SHIMOFURIGRONDEL: EEN NIEUWE UITHEEMSE VISSOORT

Op de foto onderaan zie je de zwartbekgrondel (links) en de shimofurigrondel (rechts).

Tijdens een hengelwedstrijd op het Kanaal Gent-Terneuzen werden in november 2022 twee opmerkelijke vissen gevangen. Het bleek te gaan om de shimofurigrondel, een soort die van nature voorkomt in Japan, China en Zuid-Korea. Voor het eerst werd de vangst van deze soort in Europa gerapporteerd. Vermoedelijk kwamen de dieren via ballastwater met schepen vanuit Azië naar hier.

Uitheemse grondels hebben zich al eerder gevestigd in de Vlaamse wateren, met de veel voorkomende zwartbekgrondel op kop. Die soort is een invasieve exoot: een uitheemse soort die het hier prima doet en schadelijk kan zijn voor inheemse soorten. Invasieve exoten kunnen voedsel en leefgebieden innemen, jagen op inheemse soorten en ziektes verspreiden.

Waarnemingen melden

De shimofurigrondel is nog niet wijd verspreid zoals de zwartbekgrondel. Daarom is het erg belangrijk om de prille verspreiding van de soort in kaart te brengen. Hengelaars kunnen hieraan bijdragen door waarnemingen te melden via waarnemingen.be/exoten.

De shimofurigrondel lijkt nogal sterk op de zwartbekgrondel. Toch zijn er enkele belangrijke verschillen. De tweede rugvin heeft een oranje zoom en de anaalvin een gele zoom. Op de eerste rugvin bevindt zich geen zwarte vlek. Ten slotte is de bek kleiner dan die van de zwartbekgrondel.

De vijvers van het Colomapark herademen

“Dat ik soms niets vang, stoort me niet. Ik zit hier goed”

De Rozentuin is dé trekpleister van het Colomapark in Sint-Pieters-Leeuw. De tuin is dan ook een van de grootste in zijn soort in Europa. Maar ook hengelaars komen aan hun trekken in het park. Een slibuiming in 2021 zorgt voor meer zuurstof in de vijvers.

Een statige dreef, omzoomd met platanen, leidt in de richting van het waterkasteel dat centraal in het park ligt. Tussen de majestueuze bomen zit Erik Van Kemenade te vissen. Vaak doet hij dat samen met zijn twaalfjarige kleinzoon Robbe. “Deze vijver is ideaal om te leren vissen op blankvoorn. Robbe kan hier een korte vaste hengel gebruiken omdat je dicht bij de oever kan vissen. Zelf hengel ik al 62 jaar. Ik viste op de vaart in Ruisbroek (het Kanaal naar Charleroi – red) toen de boten nog werden getrokken door tractoren! Onze buurman nam me mee. Ik kon nog niet zwemmen, dus hij bond een touw om mijn middel en dat maakte hij vast aan een pin in de grond.”

Minder bladval, meer lichtinval

Het Colomapark telt twee vijvers: de kasteelvijver rond het kasteel, en de kanaalvijver. Enkel op die laatste mag je vissen. Het is een langgerekte strook water, met bomen aan beide zijden. Die zorgen voor behoorlijk wat bladval in het water, waardoor er slib wordt gevormd. Ook zorgt het organisch materiaal voor algenvorming en daardoor daalt het zuurstofgehalte in het water. Het Agentschap voor Natuur en Bos besloot daar iets aan te doen. Een grote hoeveelheid slib werd geruimd. En aan de oostelijke oever werden verschillende bomen gerood. Dat laatste zorgt niet alleen voor minder bladval, maar ook voor meer lichtinval.

Armand Ost volgde als lid van de provinciale visserijcommissie de werken op de voet. “Lokale hengelaars spraken me aan over de algenvorming. Ook was de waterdiepte door het slib op sommige plaatsen nog maar 60 centimeter. Na de slibuiming heeft het hengelwater terug zijn oorspronkelijke diepte gekregen. Recent was er een eerste uitzet van brasem, blankvoorn en karper.”

Evenwichtig visbestand

Ondanks de aanwezigheid van karper vist Erik hier enkel met de vaste stok. Nochtans is hij ook karpervisser. “Op karper vis ik op de Groene Beemd, een vijver in Ruisbroek”, zegt hij terwijl hij een foto van dat openbare hengelwater toont. “Dat lijkt toch een meer in Frankrijk, niet? Kijk, wat een mooie spiegelkarper! Die ving ik daar. Ik weet vooraf wanneer ik er goed ga vangen. Ik ken mijn waters!”

In de kanaalvijver valt de vangst voorlopig tegen. Tijdens ons gesprek zal er geen enkele vis bijten. “Na zo’n ingrijpende werken heeft de vijver enkele jaren nodig om te herstellen”, zegt Erik berustend. “Weet je, verleden donderdag viste ik op deze stek op dezelfde manier. En toen had ik een mooie vangst. Nu heb ik nog niks gevangen. Maar dat stoort me niet. Ik zit hier goed. (lacht) De ene dag is de andere niet.” “In een volgende fase wordt in overleg met de visserijbioloog van Natuur en Bos ook roofvis uitgezet, waarschijnlijk baars en wat snoek”, vertelt Armand. “Zo zorgen we voor een evenwichtig visbestand in de vijver.”

www.natuurenbos.be/coloma

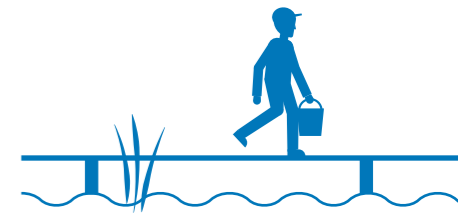

Meetnet Zoetwatervis geeft beeld van de visstand in Vlaanderen

“Zowat 450 locaties bevissen we minstens één keer per zes jaar”

Hoe evolueert de vis in de Vlaamse wateren? Door regelmatige onderzoeken van de visstand op steeds dezelfde plaatsen, kan die vraag worden beantwoord. Zo krijgen we een beeld van de evolutie doorheen de tijd. Vislijn ging op pad met het onderzoeksteam van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Gestippelde alver, die vangen we niet vaak.” Samen met haar collega's staat Linde Galle rond een tafel waarop kleine en grote vissen worden gesorteerd volgens soort. Nadien worden ze gemeten en gewogen. We staan aan de oever van de Berwijn in Moelingen (Voeren). Het INBO-team onderzoekt gedurende drie dagen de visstand in de regio. Op de locatie waar we nu staan, wordt een strook van 100 meter elektrisch afgevist. Door stroom op het water te zetten, raken de vissen verdoofd. Met een schepnet worden ze uit het water gehaald, om na soortbepaling, weging en meting weer te worden vrijgelaten. Althans, zo gaat het meestal. Hier moet de vis nog even wachten in bassins aan de waterkant. Voor deze rivier willen de onderzoekers uitspraken doen over de populatie van de donderpad. Daarom moeten ze de strook twee keer na elkaar afvissen zonder daarbij eenzelfde vis dubbel te registreren. Met een formule kunnen ze nadien de grootte van de populatie bepalen. Voor een beeld van de algemene kwaliteit van de vis-

stand gebruiken ze enkel de gegevens van één afvissing.

Geolied team

“Hier is nog een donderpad”, zegt Isabel Lambeens. Het beestje meet amper 1 centimeter en is in het bakje nauwelijks zichtbaar tussen de takjes en steentjes. Dit is detailwerk voor een geoefend oog en vaardige vingers. “Dit is een geolied team”, weet Gerlinde Van Thuyne. Als senior wetenschapper bij het INBO is ze verantwoordelijk voor het Meetnet Zoetwatervis. “Dat meetnet bestaat uit zowat 450 locaties over heel Vlaanderen. Elke locatie bemonsteren we minstens één keer per zes jaar. Zo kan je uitspraken doen over de situatie in heel Vlaanderen en die vergelijken met de vorige periode van zes jaar.”

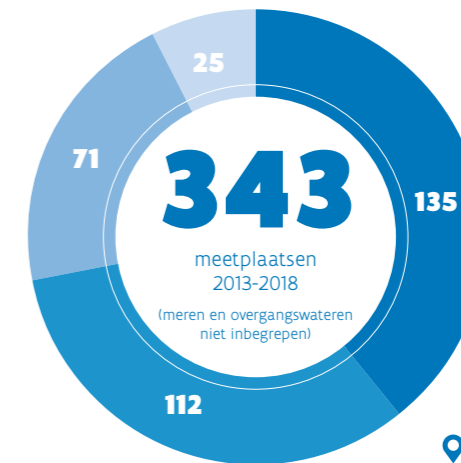
Op basis van de vangstresultaten bepalen de onderzoekers per locatie de EQR-waarde (Ecological Quality Ratio of Ecologische Kwaliteitsverhouding). Die waarde zegt hoe het gesteld is met de kwaliteit van de vis-

stand in een waterloop. De Vlaamse overheid gebruikt die bevindingen voor de rapportering over de Europese Kaderrichtlijn Water. En dan is er nog de Habitatrichtlijn. In het kader daarvan speuren de onderzoekers naar bepaalde beschermde vissoorten. “Voor de Berwijn is dat de donderpad”, vertelt Gerlinde. “Er zijn trouwens twee soorten donderpad in Vlaanderen, dat weten we nog niet lang. Je hebt de beek- en de rivierdonderpad. In het Maasbekken zou de beekdonderpad zitten, maar de twee soorten komen ook samen voor, dus daarover durf ik me niet uitspreken.”

“In de jaren 90 deden we de eerste inventarisaties”, blikt Gerlinde terug. “In de helft van het water zat geen vis. Ik herinner me nog dat we op de Leie dertig locaties bevisten. We vingden niks! De mensen dachten dat wij dronken waren. Veel rivieren waren in die tijd nog open riolen. Aan de Demer hingen mensen zwarte vlaggen buiten. Ik woonde destijds aan de Leuvense Vaart in Mechelen. ‘Pas op dat je daar niet in valt,

“ Pas als we het probleem van de overstorten grondig aangepakt hebben, zal de situatie weer verbeteren.

Bron: Van Thuyne, G., Verschelde, P., Westra, T., Breine, J.(2021). Ecologische toestand van de Vlaamse waterlopen voor het kwaliteitselement vis in de periode 2013-2018. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2021(16). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.18656994

- 📍 kleine beek
- 📍 grote beek en kleine rivier
- 📍 stroom
- 📍 polderwaterloop

je staat vol *boebelen*, zeiden de mensen. En stinken! Maar in die periode begon men werk te maken van waterzuivering. Zowat tien jaar geleden zagen we een enorme opflakking van de visstand. Vandaag wordt 87% van alle afvalwater in Vlaanderen gezuiverd. Het grootste probleem zijn nu de overstorten. Bij hevige regenval komt zuurstofloos water in de waterlopen. De vis sterft en je moet weer van nul beginnen. Pas als we dat probleem grondig aangepakt hebben, zal de situatie weer verbeteren. Overstromingen worden nu bewust aangepakt met hermeanderingen en overstromingsgebieden. Maar er zijn ook meer en meer periodes van droogte. Door de lage waterstand kan de vis dan niet uitwijken bij vervuiling.”

Dertig soorten

De visstand in de Vlaamse waterlopen verbeterde dus sterk in het begin van de jaren 2000, maar de evolutie stagneert. In de vorige meetperiode van zes jaar (2013-2018) scoorde geen enkele waterloop 'uitstekend'. Het Nete- en het Maasbekken zijn de beste leerlingen van de klas, met respectievelijk 23% en 22% van de locaties met een goede waterkwaliteit. Vandaag staan we aan de Berwijn die tot het Maasbekken behoort. “We vangen hier vissen die houden van stromend water: kopvoorn, serpeling, forel, barbeel, winde”, zegt Gerlinde. “Maar

ik geloof dat hier wel dertig soorten zitten en dat is veel. Hoe dat komt? Door de waterkwaliteit en door de uiteenlopende biotopen waarin verschillende soorten kunnen samenleven. Blankvoorn zit hier ook, daar net vingen we een grote paling. We hebben al grote snoeken gevonden, die zitten normaal in stilstaand helder water. Dat heb je hier in de grote putten in de beek.”

Ook exoten hebben de weg naar de Berwijn gevonden, zo blijkt. Het INBO volgt hun verspreiding in deze beek specifiek op. “Voortdurend komen er soorten bij”, weet Gerlinde. “In 2010 had je voor het eerst Ponto-Kaspische grondels zoals de zwartbekgrondel. Onlangs beschreef mijn collega Hugo Verreycken een nieuwe soort, de shimofurgrondel (zie pagina 17 van deze Vislijn). In de Berwijn zitten de marmeren en de zwartbekgrondel. Die laatste neemt hier wel wat af. Waar de zwartbekgrondel zit, heeft de donderpad het lastig. Beide soorten prefereren dezelfde biotoop en de zwartbekgrondel is een ongelofelijk sterk beest. In het Albertkanaal halen de hengelaars de ene na de andere boven.”

Een van de zwaarste jobs

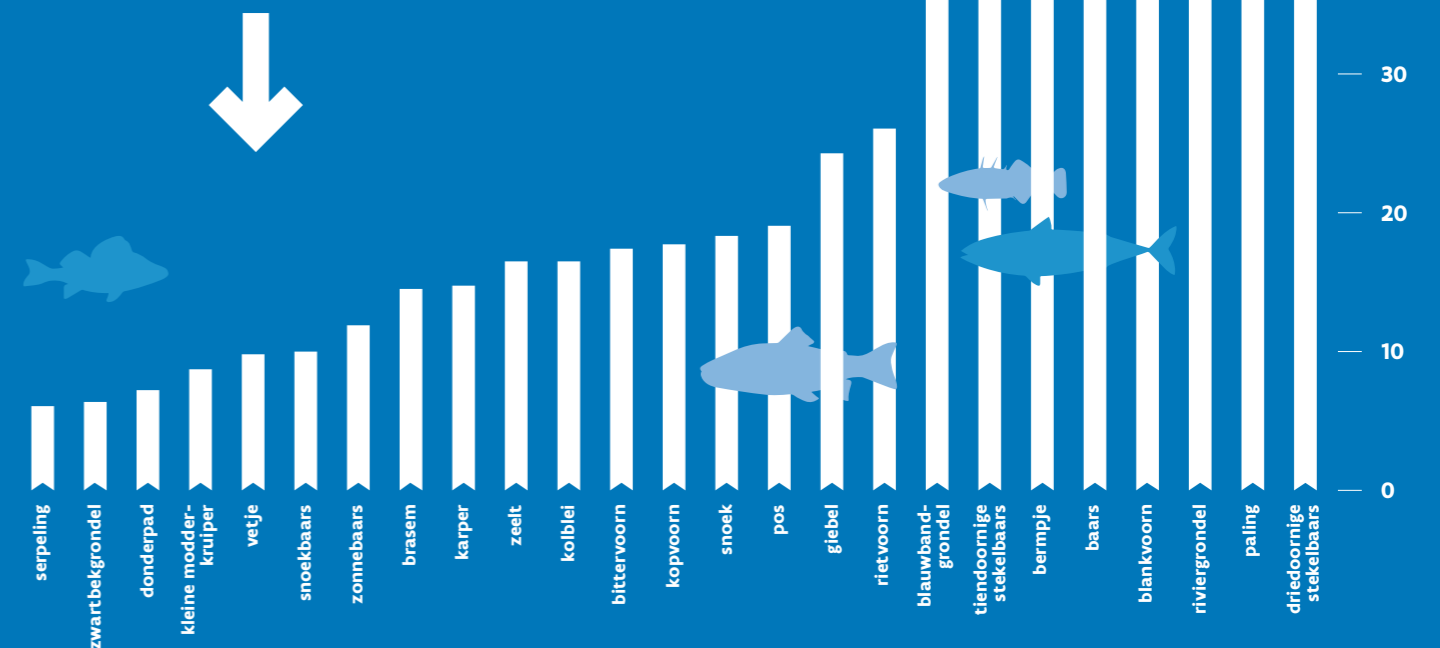
Vier leden van het team gaan de Berwijn weer in om de strook voor de tweede keer af te vissen. Vanuit de beek klinkt het kettsende geluid van de schepnetten die tegen

de keien botsen. “Hier, een donder!”, roept Linde. Isabel duwt met haar net wat keien opzij om het beestje te vangen. De tweede sessie levert duidelijk minder vis op dan de eerste. “We hebben de vorige keer dus goed werk geleverd”, zegt Thomas Terrie.

“Van maart tot november doet dit team elke dag dit soort metingen”, legt Gerlinde uit. “Meestal doen we dat met elektrovisserij, maar op de Schelde of de Maas gebruiken we fuiken en soms ook ankerkuilen (trechtersvormige netten die in het water worden gehangen terwijl de boot voor anker ligt - red.). En als het water te brak is, voelen vissen de elektriciteit niet. Dan gebruiken we fuiken of sleepnetten. Op diepe rivieren als de Maas heb je een boot nodig. Om die van een steile oever te water te laten, dat is best pittig werk. Volgens de preventieadviseur is dit een van de zwaarste jobs bij de Vlaamse overheid.”

Op 96,5 % van de 343 meetplaatsen ving het INBO in totaal

46
vis- en rondbeksoorten

Hengelen in de Vlaamse Ardennen

“De Schelde is een grillige tante”

De Boven-Schelde stroomt haast door de achtertuin van Frankie Vercruysse. Geen wonder dat de hengelaar er vaak gaat vissen op zijn geliefkoosde vis, de blankvoorn. Karpervisser Saskia Van de Velde verkiest eerder de oude Scheldemeander even verderop in Wortegem-Petegem. Daar is het erg rustig om te hengelen.

“Ik vis op *bliek* zoals een karpervisser vist. Blankvoorns zijn *warriors*, echte karakters die alle respect verdienen.”

In Oudenaarde is de Schelde nooit ver weg. Frankie Vercruysse woont pal tussen de rivier en de Markt, beide op nog geen vijf minuten van zijn voordeur. Als hij gaat vissen, past al z'n materiaal op een fietskar. “Ik hou van simpel vissen: beperkt materiaal, korte sessies en in de buurt. Als kind ging ik vissen met een opgetuigde hengel, een emmer en pieren van onder een steen. Zo viste ik de hele zomervakantie lang, misschien wel honderd keer. Die jeugdherinnering zoek ik nu terug.”

Ook voor Saskia moet er niet al te veel materiaal bij komen kijken. “Maar als ik ga vissen, is dat vaak voor een hele dag. Dat vind ik gezellig. Je eet rustig iets aan de waterkant, je doet een praatje met andere hengelaars. Drie of vier keer per week ga ik hengelen. Dat doe ik altijd in de buurt, hier zijn genoeg mooie plekken. Vaak vis ik aan de Scheldemeander bij de golf in Wor-

“Op de Schelde is het rustig vissen en daar hou ik van. Ik heb liever niet dat er twintig man achter mij staat toe te kijken.”

“ Ik hengel altijd in de buurt, hier zijn genoeg mooie plekken.

tegem-Petegem, Het Anker noemen ze die plek ook. Dat is een openbaar water, maar je mag er 's nachts niet vissen. Het is er rustig en daar hou ik van. Ik heb liever niet dat er twintig man achter mij staat toe te kijken.”

Emotionele waarde

“De Schelde is een grillige tante. Nu eens staat ze stil en dan begint ze te stromen”, weet Frankie uit ondervinding. “Er zitten hier niet veel vissen, maar je vangt ze wel. Ik vis meestal maar één tot twee uur en op die tijd passeert er altijd wel een schoolje. Heb ik een paar grotere vissen gevangen, dan ga ik naar huis. Waarom de emotionele waarde van de vangst van die vissen verminderen door er nog andere te vangen?”

Frankie heeft een verleden als karpere- en wedstrijdvisser, maar sinds enkele jaren geniet hij vooral van kortere hengelsessies

gericht op zijn favoriete vis, de blankvoorn. “Toen ik merkte dat ik het enthousiasme van mijn jeugd kwijt was, ben ik op deze manier beginnen te vissen. Ik vis op *bliek* zoals een karpervisser vist. Ik maak foto's van elke mooie vis, herbekijk die thuis en maak een verslag. De dieren krijgen van mij de nodige aandacht. Soms herken ik een vis die ik al eerder ving. De blankvoorn maakt lange trektochten, wordt heen en weer geschud door de voorbijvarende schepen. Velen dragen sporen van de snavel van een fuut of reiger. Het zijn *warriors*, echte karakters die alle respect verdienen. Maar vergis je niet, ik ben een visser. Ik zit hier niet om naar de boten te kijken. Alleen laat ik me niet vangen door een onrealistische vangstverwachting.”

Klassieke schoonheid

Na een poosje vangt Frankie een kleiner exemplaar. “Een *jongske*. Is er iets mooiers

dan een blankvoorn? Die vorm, die kleuren. Het is een klassieke schoonheid.” Hoewel ze in de eerste plaats karpervisser is, kan Saskia het witvissen ook appreciëren. “Ik vind beide disciplines plezant. Het is door mijn stiefpa dat ik op karper begon te vissen. De eerste keer had ik meteen beet. Dat *drillen*, de strijd met de vis, vond ik *wijs*.”

Streetfishing in Brussel

“Naast het vissen is ook de gezelligheid belangrijk”

Hengelen kan ook in onze hoofdstad. Her en der vind je hengelwateren in Brussel, met het kanaal naar Charleroi als grootste. In deze stedelijke omgeving voelen streetfishers zich thuis. Ze rijgen korte hengelsessies op verschillende locaties aan elkaar.

“Als supporter van voetbalclub RWDM kwam ik hier vaak voorbij op weg naar het stadion”, vertelt Marcin Sobolev aan de oever van het kanaal, in de schaduw van het Kasteel van Laken. “Waarom proberen we hier niet eens te vissen?”, vroegen mijn vrienden en ik ons af. Sindsdien komen we hier heel vaak vissen, op baars en snoekbaars. We vormen intussen een leuke bende, die ook heel divers is. Er zijn hengelaars van Oost-Europese of van Marokkaanse origine, Nederlandstaligen ook.”

“Als kleine jongen ging ik vissen in het Zoniënwood aan het Rood Klooster. Ik denk dat elke jonge visser uit de regio daar is begonnen. Beetje bij beetje begon ik ook met graffiti. Ik maakte vrienden in die wereld en ontdekte dat verschillende andere graffitiartisten ook hengelaars waren. Graffiti en streetfishing zijn een deel van de *urban culture*. Naast het vissen is ook de gezelligheid belangrijk. We drinken graag samen een pintje en we delen tips met elkaar. We denken allemaal hetzelfde over hengelen. Vissen zetten we altijd terug.” Het verhaal van hengelaars die de stad doorkruisen op zoek naar vis, werkt inspirerend. Fotograaf Antoine de Bellefroid - die voor deze reportage de beelden maakt - volgt hen al jaren in het kader van een artistiek project.

Grillige structuur

Vandaag is ook Dima Soroko van de partij. “Ik leerde hengelen van mijn vader en grootvader. Wij zijn van Oekraïense origine. Daar vis je op een heel andere manier, vooral op meren en vijvers. Op het kanaal vissen was niet makkelijk in het begin. De bodem heeft een heel grillige structuur. De eerste keren verloor ik daardoor veel materiaal. Maar al doende leer je.” Vandaag is Dima een gepassioneerde hengelaar die drie tot vier keer per week gaat vissen. Vanop de hoge kade mikt hij zijn kunstaas vakkundig vlak bij de kaaimuur in het water.

“We proberen sportief te vissen, we wandelen veel en doen korte sessies op verschillende plaatsen”, vertelt Marcin. “We vissen licht, met weinig materiaal. Zo kunnen we ook de tram nemen. Dat er in dit vervuilde kanaal toch vis zit, vind ik cool. Dit is niet de mooiste kant van Brussel, de meeste mensen passeren hier alleen maar. Maar al hengelend ontdek je een andere kant. We hebben leuke babbels met de mensen die hier rondhangen.”

Vijvers van Elsene

De volgende locatie is het Vergotedok, in de schaduw van een betoncentrale en de Up-Site Tower, de hoogste woontoren van België. In de avondzon is een groepje petanquespelers actief, vanop een caféterras klinkt gelach. Ondertussen vertelt Dima over zijn ervaringen met een andere Brusselse hengelplek, de Vijvers van Elsene. “Dat is een goed water voor kinderen. De baarsen zijn er vrij klein, maar je haalt ze vlot boven. Daarom is er voor de meer ervaren hengelaar niet zoveel uitdaging aan. Snoek zit er ook, die is dan weer moeilijk te vangen.”

Op de laatste stop in Anderlecht is het geraas van het verkeer verdwenen, maar ook wel wat de stedelijke sfeer. Buurtbewoners genieten van de zachte nazomeravond. De straatverlichting weerspiegelt in het donkere water. Na een tijdje bergen Marcin en Dima hun hengels op. Vaak hadden ze aanbeet, maar vangst zat er vandaag niet in. Geen nood, vindt Dima. “Vier dagen geleden haalde ik hier tien vissen boven op anderhalf uur. En magnifieke vissen, hé.”

Hengelen in Brussel en Wallonië

Om te hengelen in Brussel, Vlaanderen en Wallonië heb je telkens een ander visverlof nodig. Een vergunning voor het ene gewest is niet geldig in het andere.

Meer info:

- * Brussel: [leefmilieu.brussels](https://leefmilieu.brussels.be) (zoekterm “vissen”)
- * Wallonië: www.maisondelapeche.be

Vispassages maken de Demer weer optrekbaar

“De vis zwemt wel degelijk door deze vistrap”

Decennialang was de Demer ontoegankelijk voor vissen die via de Dijle vanuit de Schelde kwamen. Verschillende stuwen versperden de weg. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) pakt dat probleem aan met de aanleg van vispassages. Vier ervan komen er met steun van het Visserijfonds. Vislijn nam een kijkje aan de gloednieuwe vistrap aan de Veldekemolen in Kermt (Hasselt).

“Vrije vismigratie is een belangrijke voorwaarde voor een spontaan herstel van het visbestand.”

Deze stuw heeft een hoogteverschil van bijna 2 meter”, zegt Werner Mennen wijzend naar het bouwwerk dat dateert van 1979. Werner is projectingenieur bij de VMM en coördineerde hier de aanleg van de vispassage. “Destijds werd de loop van de Demer rechtgetrokken en ingedijkt. Om het waterpeil te kunnen regelen, werden stuwen aangelegd. Maar die zijn niet vispasseerbaar, terwijl de Demer een belangrijke vismigratieroute is. Op verschillende locaties pakken we daarom de knelpunten aan. Aan de golfclub in Hasselt en hier zijn we klaar. De stuwen aan de Rentfortmolen in Bilzen, de Robbemolen in Hasselt en de Grote Steunbeer in Diest pakken we aan in 2024. Zo wordt de Demer toegankelijk tot Bilzen, met daarbij ook verschillende zijlopen. Recent werd al rivierprik waargenomen in Diest. Dit toont aan dat echte trekvissen de Demer opnieuw opzoeken.”

Verbetering van het visbestand

Dat vissen migreren, zit in hun natuur: om voedsel te zoeken, zich voort te planten of zich te verschuilen, bijvoorbeeld bij een plotse daling van de waterkwaliteit. “De vis moet dan kunnen vluchten en nadien weer terugkeren”, schetst Werner. “Maar de aanwezigheid van stuwen bemoeilijkt dat. Vrije vismigratie is een belangrijke voorwaarde voor een spontaan herstel van het visbestand. Daarom leggen we vispassages aan. Die gaan niet alle problemen oplossen, ook een goede waterkwaliteit en het herstel van de structuur van de rivier zijn nodig.”

De VMM legde een lusvormige nieuwe passage langs de stuw aan de Veldekemolen. In de vistrap liggen 23 stenen drempels (trap-

treden) met een hoogteverschil van telkens ongeveer 8 centimeter. Met elke drempel wordt zo een deel van het te overbruggen hoogteverschil opgevangen. “Op elke drempel liggen ruwe stenen die voor variatie in de stroomsnelheid zorgen. Verder heeft elke drempel een *vertical slot*, een poort waarin de drempel open is tot op de bodem. Tegen de bodem is de stroomsnelheid lager en via die poort kunnen ook bodemvissen makkelijker migreren. We moeten verder rekening houden met langere periodes van droogte met zeer weinig water. Ook dan moeten vissen kunnen migreren.”

“Omdat dit landbouwgebied is, konden we niet veel plaats innemen”, vertelt Werner. “Wij kozen daarom voor een compacte, eerder technische vistrap. Op andere plaatsen is een langere vispassage mogelijk, daarin kan je ook nieuw leefgebied voor de vissen creëren.”

Lokstroom

“Om de vis via een vistrap voorbij een stuw te krijgen, zijn er twee zaken van belang”, zegt Werner. “Ten eerste moet je de vis in de passage krijgen. Dat doe je met een lokstroom die vanuit de passage in de hoofdloop stroomt. Zo voelen de vissen waar ze naartoe moeten. En dat is hier gelukt: we krijgen de vis wel degelijk in de vistrap. Ten tweede moet de vistrap goed passeerbaar zijn, de vis moet alle drempels kunnen nemen. En ook dat blijkt in orde, zowel bij hoog- als bij laagwater.”

Stad luistert naar hengelaars voor vernieuwd reglement

“In België is de Paalse Plas het topwater voor karpervissers”

In de Beringse deelgemeente Paal ligt een uit de kluiten gewassen plas. Liefst 40 hectare bedraagt de oppervlakte van de Paalse Plas. Karper is de ster van dit water, maar naast karpervissers komen ook andere hengelaars hier aan hun trekken.

“We moeten hier verschillende types recreatie met elkaar verzoenen. En we willen de overlast in de hand houden.”

De Paalse Plas is een privaat water met openbaar karakter. Om hier te hengelen heb je een Vlaams visverlof en een gemeentelijke vergunning nodig. Op de oostoever zijn er vijf hengelsteigers, maar hengelen mag ook op sommige andere delen van de oever van de Paalse Plas. De steigers kwamen er in 2006 op initiatief van de provinciale visserijcommissie Limburg en het Visserijfonds, dat voor de financiering zorgde. Net na deze reportage zijn de werken voor de vernieuwing van de steigers gestart, deze keer gefinancierd door de stad Beringen. “We houden de plas bewust in eigen beheer, zodat zowel de

Beringenaars als de gasten ervan kunnen genieten”, vertelt Esther Willems van Stad Beringen. “Naast de hengelaars trekken ook veel andere recreanten naar de Paalse Plas.”

Aangepast reglement

Naast de algemene visserijwetgeving geldt hier ook het politiereglement. Dat werd onlangs aangepast in samenspraak met onder meer de plaatselijke hengelaars. “In het vernieuwde reglement komen we tegemoet aan de meeste van hun verzuchtingen”, schetst Esther. “De openingsuren werden uitgebreid, je kan nu hengelen van 5 uur ’s ochtends tot middernacht. Nacht-

vissen blijft wel verboden. Voederboten zijn toegelaten mits voorrang aan andere recreanten. En het hengelverbod tijdens de paaiperiode is afgeschaft. We moeten hier verschillende types recreatie met elkaar verzoenen. En we willen de overlast in de hand houden. Om die reden behouden we de slagboom en het verbod op nachtvisserij. We voeren ook controles uit en kunnen bij overtredingen GAS-boetes uitschrijven.”

Met die overlast valt het de jongste tijd goed mee, vindt hengelaar Willy Convents van de provinciale visserijcommissie. En dat komt volgens hem ook door de inzet

van de karpervissers zoals Maikel Meert. “Wij karpervissers praten met elkaar en intussen kennen we elkaar goed”, vertelt Maikel. “Ik ken de verhalen van vroeger, en die zijn niet fijn. Er werd gestroopt en ’s nachts gevist. Maar zo schieten vissers elkaar in de voet. Daarom spreken wij andere hengelaars aan.”

De Bult

“In België is dit het topwater voor karpervissers”, stelt Maikel onomwonden. “Het steekt er echt met kop en schouders bovenuit.” Sinds enkele jaren is er in oktober op de Paalse Plas dan ook de Benelux Carp

Qualifier, de kwalificatiewedstrijd voor het WK karpervissen. Maar Maikel tref je hier uiteraard ook op andere momenten. “De dikste karper die ik hier ving, woog 24,3 kilo. De zwaarste die hier zwemt, is De Bult, die weeg maximaal 26 à 27 kilo. Op zijn flank heeft hij een bult. En verder zwemmen hier nog heel wat mooie karpers rond.”

De Paalse Plas mag dan een hotspot zijn voor karpervissers, ook andere hengelaars komen er aan hun trekken, weet Willy. “Met de vaste stok is het moeilijk, dat zal je hier niet snel zien. Maar er wordt veel gevist met onder meer de feeder. Naast karper heb je

hier onder meer snoek, baars, snoekbaars, paling, Europese meerval, blankvoorn en - zij het minder dan vroeger - brasem.”

www.visitberingen.be/paalseplas

“ De Paalse Plas mag dan een hotspot zijn voor karpervissers, ook andere hengelaars komen er aan hun trekken.

Nuttige adressen Vislijn 2024

Infoloket openbare visserij – Provinciale visserijcommissies

Heb je een vraag over de openbare visserij? Wens je meer informatie over visserijregelgeving, viswateren, visrechten, vissoorten en visstandbeheer? Neem dan contact op met de visserijcommissie in je provincie.

www.natuurenbos.be/visserijcommissie

West-Vlaanderen

Burg 3, 8000 Brugge
Tel. +32 (0)50-40 58 04
visserijcommissiewvl@gmail.com

Oost-Vlaanderen

Charles de Kerchovelaan 189, 9000 Gent
Tel +32 (0)9-267 78 02
pvc@oost-vlaanderen.be

Antwerpen

Italiëlei 4 bus 16, 2000 Antwerpen
Tel +32 (0)3-204 03 35
visserijcommissieantwerpen@gmail.com

Vlaams-Brabant

VAC, Diestsepoort 6 bus 75, 3000 Leuven
Tel +32 (0)16-66 63 17
Tel +32 (0)471-56 48 25
patricia.leenaerts@vlaanderen.be

Limburg

Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt
Tel +32 (0)2-553 24 32
pvc.limburg@vlaanderen.be

Getuige van een massale vissterfte?

Neem zo snel mogelijk contact met de lokale politie of de milieudienst van je gemeente.

Beheer van de visstand en de visserij

Agentschap voor Natuur en Bos staat in voor het beheer van de visstand, het behoud van de visserij en de naleving van de visserijwetgeving.

Agentschap voor Natuur en Bos

Meer informatie

Agentschap voor Natuur en Bos
Havenlaan 88 bus 75
1000 Brussel
visserij.anb@vlaanderen.be

Natuurinspectie

Natuurinspectie staat in voor de naleving van de visserijwetgeving. Visstroperij of andere ernstige inbreuken op de visserijwetgeving kan je melden bij Natuurinspectie:

Inspectieregio West (provincies West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen)

Tel. +32 (0)50-24 77 70
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

Inspectieregio Oost (provincie Limburg en arrondissement Leuven)

Tel. +32 (0)11-74 25 03
natuurinspectie.oost.anb@vlaanderen.be

Inspectieregio Midden-Vlaanderen (provincie Antwerpen en arrondissement Halle-Vilvoorde)

Tel. +32 (0)3-224 62 48
natuurinspectie.middenvlaanderen.anb@vlaanderen.be

Info blauwalgen

www.blauwalgen.be

Visverlof online aanvragen,
duplicaat visverlof, vragen
over je visverlof? Alle info op
www.visverlof.be